

USTKI TRIKOTAJ MAXSULOTLARIGA MO'LJALLANGAN TO'QIMALARINING TADQIQI

S. Saparova,
M. Mirsadikov,
prof. M. Mukimov,
V. Kenjayeva

Annotatsiya:

Ilmiy ishda maxalliy xom ashyodan samarali foydalanish maqsadida, pan ipidan yangi tuzilishdagi ikki qatlamli trikotaj to'qimalarining fizik mexanik xususiyatlari ustida tadqiqot ishlari olib borilgan.

Kalit so'z: xom ashyo, pan, trikotaj, yassi ignadonli mashina, ikki qatlamli, xavo utkazuvchanlik, deformatsiya.

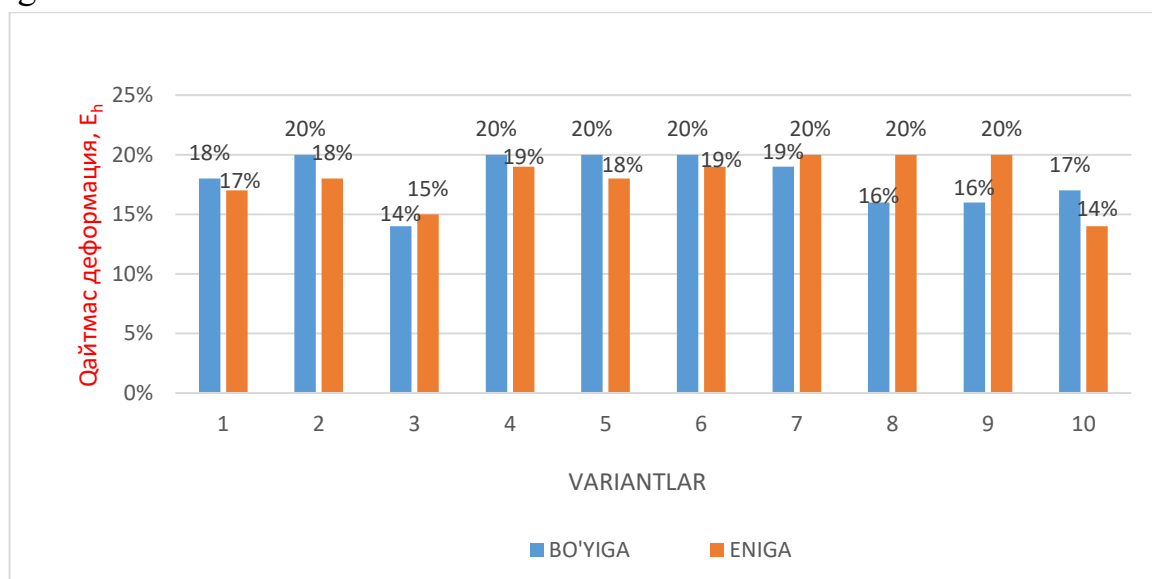
Jahonda bozori raqobatbardosh bo'lgan trikotaj mahsulotlarini ishlab chiqarishda xom ashyo sarfini kamaytirish, ish unumdorligini oshirish, trikotaj mashinalarining konstruksiyasini takomillashtirish, resurstejamkor texnologiyalarni qo'llab yuqori sifat ko'rsatkichlariga ega mahsulotlarni ishlab chiqarishga qaratilgan keng qamrovli ilmiy tadqiqotlar olib borilmoqda[1]. Ushbu yo'nalishda, jumladan, fizik-mexanik xususiyatlari va xaridorgirlik yuqori bo'lgan trikotaj to'qimalarini olish, import o'rnini bosuvchi, raqobatbardosh trikotaj matolari assortimentlarini ishlab chiqarish bo'yicha tadqiqotlar ustivor hisoblanmoqda. Shu bilan birga, turli assortimentdagi nitron, paxta-nitron iplaridan trikotaj matolarini hamda yangi tuzilishli trikotaj to'qimalarini olish texnologiyasini takomillashtirish yo'nalishda tadqiqotlar olib borish dolzarb vazifalardan hisoblanmoqda.

Ushbu ilmiy ish mahalliy hom ashyo – iplarini to'qimachilik sanoatida aynan trikotaj to'qimalari va maxsulotlarini ishlab chikarishga qo'llash sohasini kengaytirish zaruriyatiga asoslangan. Pan ipidan ikki qatlamli trikotaj to'qimalarining fizik-mexanik xususiyatlarini o'rganib, trikotaj maxsulotlarini ishlab chiqarish korxonalariga joriy qilish, maxsulot sifat ko'rsatkichlarini oshirishga xizmat qiladi[2-6].

Ikki qatlamli trikotaj to'qimalarining 10 ta varianti namunalarini fizik-mexanik xususiyatlarini o'rganish maqsadida TTESI qoshidagi "SENTEX-UZ" sertifikatlashtirish laboratoriyasida o'rnatilgan zamonaviy uskunalarda eksperimental usulda aniqlandi

Ikki qatlamli trikotaj to'qimalarining qaytmas deformatsiyasi o'zgarishi trikotajning poluakrilnitril iplaridan to'qilgan namunalarida o'ziga xos ko'rsatkichlar natijasi olindi.

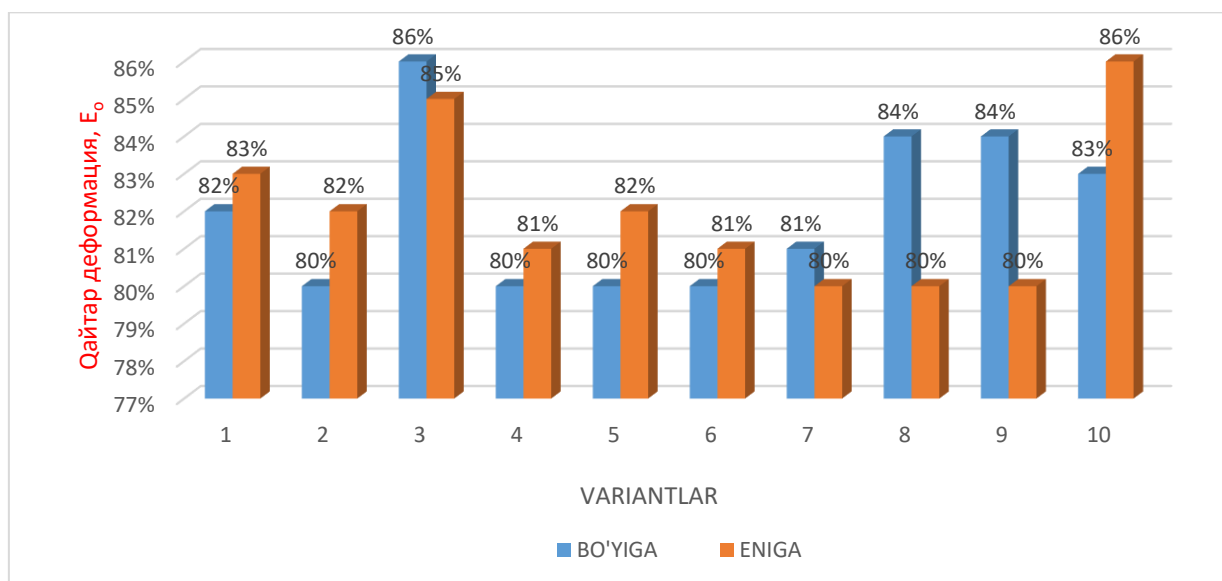
Pan ipidan olingan 2-variant namuna qaytmas deformatsiyasi 1- bazaviy variant namunasi uchun bo'yi bo'yicha 10%ga yuqori, 1- bazaviy variant namunasi 3-variant namunaga nisbatan 18% oshgan, 1- bazaviy variant namunasi 4,5,6-variant namunalarida 10% kam, 1- bazaviy variant namunasi 7-variant namunaga nisbatan 18% kam, 1- bazaviy variant namunasi 8,9 va 10-variant namunalariga nisbatan 11% oshgan 1-rasm.

1-rasm. Ikki qatlamli trikotaj to'qimalarining qaytmas deformatsiya miqdori o'zgarishi.

Pan ipidan olingan 1-variant namuna qaytar deformatsiyasi 2,4,5,6,7-variant trikotaj namunalari uchun bo'yi bo'yicha 3%ga ko'pligi, 1-variant namuna qaytar deformatsiyasi 3-variant namunasiga nisbatan 4%ga kamligi, 1-variant

deformatsiyasi 8,9,10-variant trikotaj namunalari uchun bo'yi bo'yicha 2%ga kamligi aniqlandi 2-rasm.

2-rasm. Ikki qatlamli trikotaj to'qimalarining qaytar deformatsiyasi miqdorini o'zgarishi

Xulosa

1. Taklif etilayotgan yangi tuzilishdagi ikki qatlamli trikotaj to'qimalarining qaytar deformatsiyasi 2,4,5,6,7-variantlardagi xususiyatlari bu variantlarda shakl saqlash xususiyatining yuqoriligi aniqlandi.
2. Pan ipidan yangi tuzilishdagi ikki qatlamli trikotaj to'qimalarini ilmiy tadqiqodi maxalliy xom ashyolardan keng ko'lamda foydalanish imkoniyatini yaratadi.
3. Ikki qatlamli trikotaj to'qimalarini yassi ignadonli mashinalarda ishlab chiqarish mashinaning texnologik imkoniyatini oshirib, to'qima va maxsulot assortimentini kengaytiradi.
4. Yangi tuzilishdagi ikki qatlamli trikotaj to'qimalarini ustki trikotaj maxsulotlari uchun tavsiya etiladi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. <https://marketPublishers.ru/lists/11947/news.html/>.
2. Mukimov M.M. Kulirniy plyusheviy trikotaj. M: Legprombitizdat, -1991.
3. Pospelov YE.P. Dvuxsloyniy trikotaj. - M., Legkaya i pishevaya promishlennost, 1982 g.,
4. Torkunova Z.A. Ispitaniya trikotaja. -M.: Legkaya industriY. 1975 g. -S. 224-227.
5. Mirzaraxmetova D.M. Issledovaniye svoystv i strukturi nitrono-xlopkovoy pryaji i kachestva virabotannogo iz neye trikotaja. Dis...kand.texn. nauk. -Tashkent 1974 g. -S.41-46.
6. GOST 16486-93. Mejgosudarstvenniy standart. Polotna trikotajniye dlya verxnix izdeliy. Normi ustoychivosti k istiraniY. M.: Standartinform, -2005.31410-2009. Mejgosudarstvenniy standart. Izdeliya trikotajniye verxniye dlya mujchin i malchikov. Obshiye texnicheskiye usloviY. M.: Standartinform, 2011.